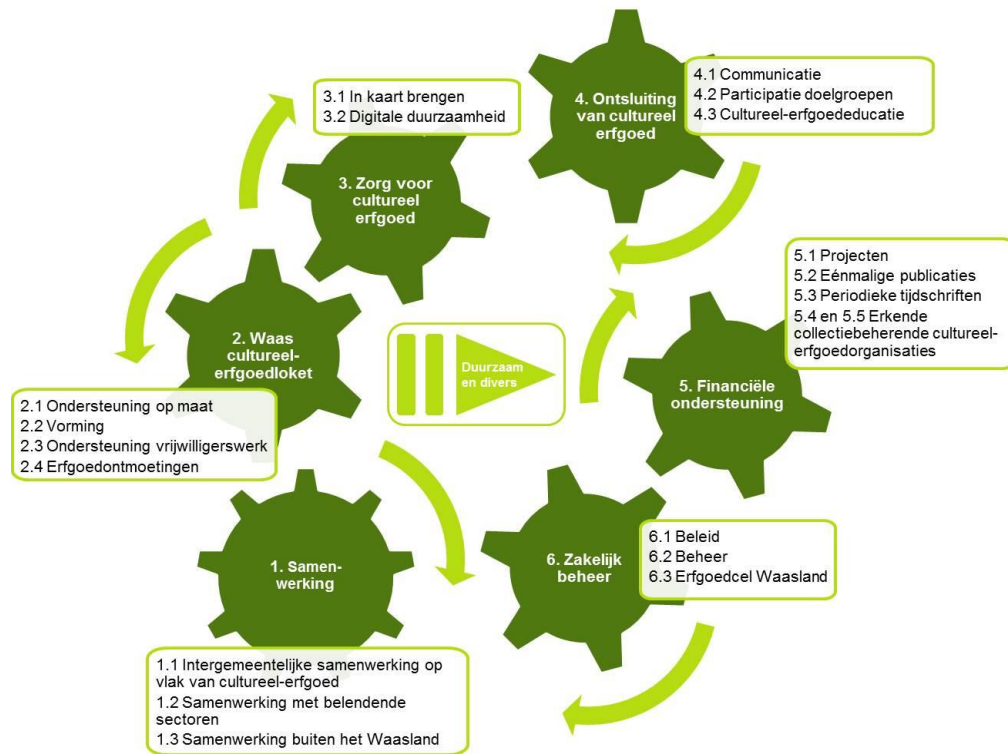

1. INLEIDING

In het kader van de **meerjarenplanning 2015-2020** werd de werking binnen het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas onder de loop genomen. Het uitgebreide proces van evaluaties en bevestigingen leverde een reeks doelstellingen op voor de nieuwe beleidsperiode 2015-2020. Aan deze doelstellingen werden verschillende mogelijke acties verbonden.

Het personeelsbestand van de Erfgoedcel Waasland zag er vanaf december 2018 als volgt uit:

Naam	Functie	Aantal VTE	Betalingsniveau
Laura Staut	Coördinator	1 VTE	A
Niko Van Kemseke	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Cindy Van Handenhove	Erfgoedconsulent	0,8 VTE	B
Totaal	2,8 VTE		

Op 11 mei 2015 werd het **Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020** ondertekend door minister Sven Gatz. Begin 2017 werd een addendum toegevoegd n.a.v. de toetreding van gemeente Zwijndrecht tot Interwaas.

In dit jaarverslag met bijhorende toelichting wordt beschreven welke acties met bijhorende budgetten in het vijftiende werkingsjaar van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas werden ondernomen. De acties waren opgesteld op basis van de doelstellingen geformuleerd in het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas 2015-2020. De afzonderlijke acties rond cultureel erfgoed van de verschillende gemeenten zijn niet opgenomen in dit jaarverslag.

Om redenen van **continuïteit** met de afgelopen 14 jaar wordt voor de jaarverslagen in de periode 2015-2020 hetzelfde sjabloon dan de afgelopen jaren gebruikt. De doorlopende acties uit de vorige beleidsperiode 2009-2014 worden echter soms wat anders verwoord en werden ondergebracht onder het nieuw doelstellingenkader van 2015-2020. **Personele en logistieke middelen** worden enkel expliciet vermeld als ze anders zijn dan:

- Personele middelen: Erfgoedcel Waasland: Laura Staut (coördinator erfgoedcel), Niko Van Kemseke en Cindy Van Handenhove (erfgoedconsulenten) (zie 6.3 Erfgoedcel Waasland)
- Logistieke middelen: algemene dagelijkse werking

Een overzicht van de **financiële middelen** wordt apart opgenomen. In bijlage worden per project de bijkomende kosten, die verband houden met de uitvoering van het project zelf geëxpliciteerd. De algemene werkingskosten zoals loonkosten, telefoniekosten... worden niet per project weergegeven, maar zijn wel in de algemene posten loonkosten en administratieve kosten in de afrekening weergegeven.

2. DOELSTELLINGEN EN ACTIES

Strategische doelstelling 1. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland investeren met ondersteuning van de Erfgoedcel Waasland onverminderd in samenwerking én het versterken en uitbreiden van het netwerk op verschillende niveaus.

Operationele doelstelling 1.1 De Erfgoedcel Waasland zet i.s.m. de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder in op intergemeentelijke samenwerking rond cultureel-erfgoed. Hierbij wordt het engagement van de gemeentebesturen t.o.v. de zorg voor en de ontsluiting van cultureel-erfgoed vastgehouden en verschillende snelheden op dit vlak door een efficiënte en daadkrachtige werking gepareerd.

- De Erfgoedcel Waasland bleef actief waken over en afstemming zoeken tussen de **verschillende snelheden** van de gemeentebesturen en de cultureel-erfgoedactoren en bleef hen evenwaardig

betrekken in de uitwerking van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas. Er werd in de concrete opzet van projecten en processen zowel gemeentelijk als intergemeentelijk gedacht en gewerkt.

- In de intergemeentelijke cultureel-erfgoedprojecten en processen werd systematisch gestreefd naar de participatie van **zo veel mogelijk gemeentebesturen en actoren**.
- De tien gemeentebesturen behielden **een afvaardiging** in de overlegstructuren van Interwaas.

Operationele doelstelling 1.2 De verschillende cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland intensifiëren hun onderlinge samenwerking en onder impuls van de Erfgoedcel Waasland wordt ook meer samenwerking met deelsectoren en belendende sectoren in het Waasland gezocht.

- Het **Waas ArchievenOverleg** met de archivariissen uit Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas en Temse, aangevuld met de Erfgoedcel Waasland, het Rijksarchief Beveren en Gent kwam drie keer samen (26/02/2019, 7/05/2019 en 3/10/2019).
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - Toerisme Waasland: de Erfgoedcel Waasland is sinds 2019 geen lid meer van de Raad van Bestuur, maar blijft lid van **de Algemene Vergadering van Toerisme Waasland**.
 - De Erfgoedcel Waasland en **Erfpunt** zochten naar zo veel mogelijk afstemming in hun werkingen. Zo werd in maart 2017 gestart met een gezamenlijke nieuwsbrief rond (roerend en onroerend) erfgoed in het Waasland. In 2019 werden twee bijeenkomsten van de Wase Heemkringen georganiseerd (26/06 en 11/12/2019) en werd een nieuw gezamenlijk project uitgevoerd: de uitreiking van de eerste Wase Erfgoedprijs op 30/11/2019.
 - Er werd gezocht naar meer afstemming met intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en overleg in **andere sectoren** zoals welzijn, jeugd, onderwijs, diversiteit, participatie. Zo doen zich regelmatig ad hoc samenwerkingen voor in het kader van specifieke opportuniteiten: zoals een samenwerking met middelbare scholen rond de 75ste verjaardag van het weekblad Het vrije Waasland.
 - In 2015 werd gewerkt aan een vervolgtraject van de Erfgoedontmoeting “Zorgen voor later?!” (zie operationele doelstelling 2.4), namelijk het aanmaken van **Keuvelkoffers rond 5 thema’s**, die vanaf december 2016 uitgeleend konden worden door de zorgsector. In 2019 werden de 5 thema’s samen 36 keer uitgeleend voor een periode van 1 à 3 weken. De woonzorgcentra kunnen deze koffers inzetten in het kader van de herinnerings-activiteiten in hun instelling. Maar ook andere sectoren zoals onderwijs wensten de koffers te gebruiken. Twee keer per jaar werden de koffers gecontroleerd op volledigheid en werd de inhoud ervan, indien wenselijk, aangevuld.
 - In 2017 werden enkele **praatvaliezen voor OKAN en NT2** ontwikkeld o.a. i.s.m. Erfgoedcel Land van Dendermonde, de collectiebeherende organisaties in het Waasland, OKAN coördinatoren van Lokeren en Sint-Niklaas, zelforganisaties uit de regio en FARO. De oude foto’s en objecten illustreren op een aantrekkelijke wijze een flink stuk van de woordenschat die anderstalige nieuwkomers zich in hun eerste jaar hier eigen willen maken tijdens de Nederlandse taallessen. De koffers werden in het Waasland voorgesteld op 17/05/2019 en zijn in 2019 vier keer ontleend.

- De Erfgoedcel Waasland zocht n.a.v. concrete projecten en trajecten i.s.m. brugfiguren en organisaties (bv. Regionaal Welzijnsoverleg, WASO (een samenwerkingsverband tussen de verschillende Wase jeugdraden en jeugddiensten), gemeentelijke diensten welzijn, jeugd, kansanwerking en OCMW's) en de cultureel-erfgoedactoren naar **een verbreding van de samenwerking met organisaties**, die werken met specifieke doelgroepen zoals mensen van allochtone afkomst en kansarmen.
- Het **streekoverleg Waas en Dender** werkte aan een aantal streekontwikkelingsgerichte projecten en dit i.s.m. o.a. Interwaas. De Erfgoedcel Waasland is lid van de werkgroep toerisme.

Operationele doelstelling 1.3 De Erfgoedcel Waasland verstevigt de samenwerkingsverbanden met Oost-Vlaamse, Vlaamse, Belgische en internationale partners en bouwt deze i.s.m. de cultureel-erfgoedgemeenschappen verder uit.

- De **cultureel-erfgoedorganisaties met een Vlaamse werking** in het Waasland werden meer gevalideerd en hun meerwaarde werd meer ingezet ten behoeve van het Waasland.
- De collectiebeherende organisaties in het Waasland, zowel gemeentelijke als (niet) privaatrechtelijke, werkten verder mee aan **bestaande overkoepelende platformen** zoals de Archiefbank Vlaanderen, Erfgoed in Zicht, ODIS...
- De Erfgoedcel Waasland zorgde voor een **correcte veldkaart via de website van FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw.
- **Deelname aan Oost-Vlaams overleg:**
 - **OVEO** (Oost-Vlaams ErfgoedcellenOverleg - het structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Oost-Vlaanderen (29/01/2019, 06/09/2019 en 09/11/2019): Erfgoedcellen Waasland, Denderland, Viersprong, Land van Dendermonde, Meetjesland en Leie Schelde) werd verder gezet. Dit overleg werd in 2012 opgestart. Hierop worden allerlei thema's besproken die een gezamenlijk belang hebben en wordt expertise uitgewisseld.
- **Deelname aan Vlaamse overlegstructuren erfgoedcellen:**
 - **De COP beleid** (collegagroep beleid - het driemaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond beleidszaken) werd verder gezet. Vergaderingen waren er op 07/02/2019, 04/06/2019, 12/09/2019 en 14/11/2019.
 - De **COP digidoc** (collegagroep digidoc - het zesmaandelijks structureel overleg en platform voor expertise-uitwisseling en samenwerking tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen rond digitale onderwerpen) werd verder gezet. Deze kwam bijeen op 24/06/2019, 12/09/2019 en 11/12/2019.
 - De **COP educatie** (maximaal jaarlijks structureel overleg tussen de cultureel-erfgoedcellen in Vlaanderen en **FARO**. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw) vond niet plaats in 2019.
- **Samenwerking met Nederland:**

- Interwaas versterkte de contacten met de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking 'Linieland van Waas en Hulst' (**EGTS** Linieland Waas en Hulst) verder.
- De cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland werkten projectmatig - waar interessant - samen met **partners in Nederland**. Dit gebeurde o.a. in de samenwerking n.a.v. De Dodendraad Leeft!-wedstrijd in januari en februari 2019, Leader Grensregio Waasland en de ontwikkeling van het Geopark Schelde Delta.

Strategische doelstelling 2. Het Waas cultureel-erfgoedloket wordt verder ingezet als middel tot expertise-uitwisseling en expertise-opbouw.

Operationele doelstelling 2.1 De Erfgoedcel Waasland blijft actief als Waas cultureel-erfgoedloket. Daarbij blijft zij eveneens een beroep doen op het breed netwerk van cultureel-erfgoedorganisaties en de bestaande expertise van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en de Landelijke Expertisecentra en Organisaties Volkscultuur.

- **Ondersteuning op maat:**
 - De Erfgoedcel Waasland gaf **advies en begeleiding op maat aan cultureel-erfgoedzorgers** met vragen rond de zorg voor en de ontsluiting van erfgoed (via mail, telefoon en plaatsbezoeken in 2019 waren er zo'n 80-tal). Naast de eigen expertise en de expertise in de gemeenten en cultureel-erfgoedorganisaties werd beroep gedaan op de expertise van het brede netwerk in het Waasland en de landelijke expertisecentra, landelijke organisaties volkscultuur en de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. Specifiek voor wat betreft depotbeleid werd samengewerkt met het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen en het departement CJM.
 - De Erfgoedcel Waasland dacht op vraag van een organisatie mee in **kleinere deeltrajecten** rond cultureel-erfgoedzorg en/of -ontsluiting en ondersteunt de organisatie bij de concrete uitvoering.
- **Specifieke ondersteuning van de gemeenten:**
 - De Erfgoedcel Waasland was actief in enkele **werkgroepen** rond lopende gemeentelijke dossiers bv. Bezoekerscentrum Klingspoor, Fort Sint-Marie, Puitenslagersfeesten...
 - De Erfgoedcel Waasland en de gemeentelijke cultuurbeleidscoördinatoren ondersteunden lokale erfgoedzorgers in het **opmaken van subsidiedossiers voor hogere beleidsniveaus**.
- Cultureel-erfgoedbeheerders, die intekenden op de **groepsaankoop** voor verpakkingsmateriaal van het Provinciebestuur kregen een financiële ondersteuning van Interwaas. Acht organisaties gingen in op het groepsaanbod voor een totale bijdrage van de cultureel-erfgoedcel van 1.730,24 euro.
- De Erfgoedcel Waasland faciliteerde in het kader van het proefproject 'decentrale uitleendienst ter ondersteuning van erfgoedbeheerders' opgezet door het Departement CJM. In 2019 werd drie keer materiaal uitgeleend.

- De Erfgoedcel Waasland leende **opnametoestellen voor projecten mondelinge geschiedenis**. Deze toestellen worden ontleend zo lang ze in goede staat zijn.
- De Erfgoedcel Waasland bood **eerstelijnszorg** (ontvangst en doorverwijzing naar de gemeenten) aan particulieren die niet expliciet bezig zijn met cultureel-erfgoedzorg. De gemeentebesturen, i.c. dikwijls de cultuurbeleidscoördinatoren en de archivariissen, vingen deze vragen verder op.

Operationele doelstelling 2.2 De Erfgoedcel Waasland organiseert vorming met als doel de verdere professionalisering van de cultureel-erfgoedzorg- en ontsluiting.

- De Erfgoedcel Waasland ondersteunde Histories bij de organisatie van twee van hun vorming in het Waasland:
 - **De kadasterkaarten van Popp. Een sleutel tot je lokale geschiedenis** is een cursus van Histories voor lokale erfgoedorganisaties en individuele heem- en familiekundigen die een basiskennis over de bronnen in kwestie wensen te verwerven. Deze vorming werd op 27/05/2019 in Erfgoedhuis Hof ter Welle in Beveren georganiseerd.
 - **Orde in je documenten. Mappenstructuur als middel tegen chaos** is een cursus voor organisaties die documenten digitaal bewaren en biedt de basiskennis voor een betere werking. Deze vorming van CAVA, AMSAB-ISG, ADVN, AMVB, AVG-Carhif, Archiefbank Vlaanderen, Heemkunde Vlaanderen, Vlaams Architectuurinstituut, Het Firmament, Resonant en VVBAD werd op 13/06/2019 georganiseerd in de gebouwen van Interwaas in Sint-Niklaas.

Operationele doelstelling 2.3 De Erfgoedcel Waasland blijft het vrijwilligerswerk in het Waasland praktisch ondersteunen door zelf vrijwilligers in te zetten in de werking van de Erfgoedcel Waasland en geïnteresseerde vrijwilligers de weg naar cultureel-erfgoedorganisaties te wijzen.

- **Vrijwilligers Erfgoedcel Waasland:**
 - De Erfgoedcel Waasland zocht – waar nodig – **vrijwilligers** met de juiste knowhow voor specifieke taken behorend tot de interne werking, voor de Erfgoedbank Waasland en voor projectwerking (zie operationele doelstelling 6.3).
 - De Erfgoedcel Waasland werkte voor de interne vrijwilligers met **functiebeschrijvingen en competentieprofielen** (o.a. verspreid via www.11.be, www.vrijwilligerswerk.be, www.publiq.be, www.faronet.be, de eigen website en de digitale nieuwsbrief), vrijwilligersovereenkomsten en -verzekeringen.
- De Erfgoedcel Waasland zocht **op vraag van gemeentebesturen en erfgoedorganisaties en -verenigingen** vrijwilligers voor specifieke taken m.b.t. de zorg voor en ontsluiting van cultureel erfgoed en begeleidt deze vrijwilligers waar nodig.
- De Erfgoedcel Waasland zocht voor **personen die zich aanboden als vrijwilligers**, geïnteresseerd in cultureel erfgoed, een geschikte cultureel-erfgoedorganisatie om vrijwilligerswerk te doen.

- De Erfgoedcel Waasland **deelde expertise** met de andere cultureel-erfgoedcellen.

Operationele doelstelling 2.4 De Erfgoedcel Waasland organiseert jaarlijks een “Erfgoedontmoeting” rond een specifiek thema m.b.t. cultureel-erfgoed waarbij zo veel mogelijk gezocht wordt naar samenwerking met belendende sectoren.

- Op 6 februari 2019 werd **Erfgoedontmoeting rond 75 jaar Bevrijding** georganiseerd in de Salons in Sint-Niklaas. Deze ontmoeting was gericht op iedereen in het Waasland die rond de viering van de 75ste verjaardag van de Bevrijding wilde werken. Tijdens een namiddag werden verschillende lezingen, een workshop en netwerkmoment aangeboden.

Strategische doelstelling 3. De cultureel-erfgoedgemeenschappen stellen de zorg voor cultureel erfgoed centraal en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 3.1 De cultureel-erfgoedbeheerders en –gemeenschappen in het Waasland brengen het cultureel-erfgoed verder in kaart. Dit resulteert in een grotere bewustwording rond o.a. immaterieel cultureel erfgoed en religieus erfgoed en een grotere collectiemobiliteit voor museaal en documentair erfgoed en de afstemming van het collectiebeleid van de collectiebeherende organisaties.

- **Belangenbehartiging:**
 - De cultureel-erfgoedgemeenschappen en de gemeentebesturen traden op als **belangenbehartiger** voor bedreigd cultureel erfgoed in het Waasland.
 - De gemeentelijke erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland **sensibiliseerden** de gemeentebesturen en waar mogelijk ook particuliere organisaties over het belang van een cultureel-erfgoedonderzoek van collecties bij de mogelijke afbraak van gebouwen. Een evidente partner hierin is Erfpunt. In dit kader ondersteunde de Erfgoedcel Waasland het Stadsarchief Sint-Niklaas met het verzamelen van mondelinge getuigenissen over de parochie van de Paterskerk, die door Interwaas ontwikkeld wordt als woonproject en opent in 2020.
- **Collectiebeheer:**
 - De collectiebeherende organisaties streefden sinds 2013, onder begeleiding van de Erfgoedcel Waasland, naar een **gezamenlijke visie rond acquisitiebeleid en collectiebeheer**. Op 28/04/15 werd een formele intentieverklaring getekend door de Bibliotheeca Wasiana, het Gemeentearchief Beveren, de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas, het Stadsarchief Sint-Niklaas, de Stedelijke Musea Sint-Niklaas, het Stadsmuseum Lokeren, het Historisch Pijp- en Tabaksmuseum,

het Heemkundige Kring Braem, de Gemeente Stekene en het Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas.

Gezien de personeelsswissel in 2019 werd dit punt verschoven naar 2020.

- **Immaterieel cultureel erfgoed:** de Erfgoedcel Waasland begeleidde i.s.m. de gemeentelijke dienst cultuur (en soms dienst evenementen en toerisme) op vraag cultureel-erfgoedgemeenschappen in een bredere transmissie en borging van het cultureel immaterieel erfgoed. Dit gebeurt i.s.m. de meest geschikte partner in het Vlaams netwerk rond immaterieel cultureel erfgoed.
 - Sinds in 2009 de **Sinterklaas- en Sint-Maartensgebruiken in Vlaanderen** op de Inventaris Immaterieel Cultureel Erfgoed staan, is een werkgroep SKSM (het Sint-Maartencomité, het Sint-Nicolaasgenootschap, de gemeente Beveren en de Stad Sint-Niklaas, Toerisme Waasland en de Erfgoedcel Waasland) actief in het Waasland. Samen met Histories zijn we nog steeds op zoek naar de vorming van een Vlaamse werkgroep, die dan ook de rapportering van het element op www.immaterieelerfgoed.be op zich zou kunnen nemen. In 2019 deed de Erfgoedcel Waasland dit nog. Daarnaast is de gemeente Beveren sinds 2016 een Cultureel Centrum Sint-Maarten (verbonden aan het Centre Culturel Européen Saint Martin de Tours). De Erfgoedcel Waasland nam deel aan het project Europees Netwerk Sint-Maarten – Beveren – Vlaanderen en de bijhorende werkgroep cultuurhistorie en toerisme. In 2019 werd verder gewerkt aan onder andere de organisatie van een netwerkdag tussen de verschillende Sint-Maarten gemeenten ter voorbereiding van een Sint-Maartensroute.
 - **Traject klompenmakerij:** ETWIE startte in 2014 i.s.m. Erfgoedcel Kempens Karakter een traject op rond de klompenmakerij in Vlaanderen. Ook de Folkloregroep de Klomp en Erfgoedcel Waasland namen deel aan dit overleg. De Erfgoedcel Waasland bleef dit overleg opvolgen en werkte samen met de gemeente Sint-Gillis-Waas aan het nieuws bezoekerscentrum Klingspoor dat op 31/03/2019 de deuren opende.
 - Sinds 2019 volgde de Erfgoedcel Waasland op vraag van de **Federatie van Vlaamse Kerststallenvrienden** (met maatschappelijke zetel in Beveren) mee het overleg tussen verschillende partijen om dit immaterieel cultureel erfgoed bekender te maken bij een breed publiek.
- I.s.m. kerkbesturen, cultureel-erfgoedorganisaties, gemeentelijke diensten en PARCUM werd in 2019 verder gewerkt aan de reeds gestarte inventariserings- en waarderingstrajecten van het **roerend religieus erfgoed** in het Waasland. De Erfgoedcel Waasland begeleidde en ondersteunde de vrijwilligers, die aan de slag waren in verschillende kerken, bij het opstellen, actualiseren en digitaliseren van de inventarissen. Dit werk werd ontsloten via erfgoedinzicht.be.
- **Agrarisch erfgoed:** sinds 2015 is er een nieuwe LEADER regio bijgekomen, namelijk Grensregio Waasland. Het project 'Agrarische eigenheid: Waas toeristisch potentieel' zet in op twee belevingscentra rond het agrarisch erfgoed. De Landelijke Gilde Stekene en de vzw Prosperisite willen als beheerders van agrarische erfgoedcollecties in het project twee toeristische belevingscentra realiseren, namelijk in Koewacht en in de voormalige maalderij van de Prosperhoeve te Prosperpolder. Hiermee versterken en ontsluiten ze het agrarisch karakter van de regio voor enerzijds de eigen lokale gemeenschappen en

anderzijds toeristen en het onderwijs. In 2016 startte dit project officieel, met als één van de copromotoren de Erfgoedcel Waasland. In 2018 gingen een aantal stuurgroepen door en werd de scope van de projecten gedetailleerder. In 2018 bleek echter dat het deelproject van de Landelijke Gilde Stekene niet zou doorgaan. Het deelproject Prospersite werd verder uitgewerkt. Op 7/06/2019 werd in de maalderij een slotmoment georganiseerd.

- **Energie op het Wase platteland:** binnen het kader van de LEADER Grensregio Waasland werkte de Erfgoedcel Waasland in 2019 verder mee als copromotor aan dit project.

Operationele doelstelling 3.2 De cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland gaan digitaal duurzaam om met het cultureel erfgoed. Zowel digitalisering van het cultureel-erfgoed als de zorg voor born-digital cultureel erfgoed spelen hierin een cruciale rol.

- De Erfgoedcel Waasland werkte i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders in het Waasland een **planmatige aanpak** uit voor de verdere digitalisering van cultureel erfgoed en brengt dit plan ten uitvoer i.s.m. de cultureel-erfgoedbeheerders. Gedigitaliseerd materiaal wordt o.a. publiek gemaakt via www.waaserfgoed.be, www.erfgoedcelwaasland.be, andere publieksacties en via de partners zelf.
- De Erfgoedcel Waasland **faciliteerde en professionaliseerde het digitaliseren** door verschillende cultureel-erfgoedbeheerders. O.a. de Wase scanner speelt hierin een belangrijke rol. In het kader 75 jaar Bevrijding werd in 2019 gekozen om WOII-erfgoed te digitaliseren.
- De Erfgoedcel Waasland werkte samen met de Bibliotheeca Wasiana en de Stad Sint-Niklaas verder op het dossier van de digitalisering van de krant **Het vrije Waasland** (1944-2011). Na voorafgaand onderzoek omtrent auteursrechten, bewaar- en ontsluitingsmogelijkheden en de broodnodige financiën werd er in 2017 een eerste fase van het digitaliseringstraject afgerond (1944-1970). Op basis van de evaluatie van de eerste fase werd in 2019 de tweede fase afgewerkt (1971-2011). Het vrije Waasland werd al digitaal ontsloten in de leeszaal van de Bibliotheeca Wasiana. Een deel werd eveneens opgeladen in de Erfgoedbank Waasland en samen met de Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience in Antwerpen werd de piste onderzocht om de krant digitaal via hun kanalen te ontsluiten.
- **Samenwerking met overkoepelende initiatieven:**
 - De Erfgoedcel Waasland onderzocht i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe de **lokale collecties** mee kunnen worden opgenomen **in overkoepelende initiatieven** zoals bv. Erfgoed in Zicht, Archiefbank Vlaanderen... Door de overheveling van de bevoegdheden cultuur van de provincies naar Vlaanderen volgde de Erfgoedcel Waasland ook in 2019 de verdere ontwikkelingen rond de erfgoeddatabanken op.
 - De Erfgoedcel Waasland onderzocht i.s.m. de andere cultureel-erfgoedcellen hoe een concrete samenwerking met **VIAA** (intussen Meemoo) vorm kan krijgen. De erfgoedcellen kunnen in de toekomst op het VIAA beroep kunnen doen voor de opslag van (audio)visueel materiaal. Deze samenwerking kreeg meer vorm in een samenwerkingsovereenkomst, tijdens verschillende overlegmomenten in 2017 en 2018. In 2019 stelde de Erfgoedcel Waasland zich kandidaat om in

2020 onder begeleiding van VIAA te starten met de voorbereiding van het inladen van digitale erfgoedcollecties in de databank.

Strategische doelstelling 4. De cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland streven naar een optimale ontsluiting van het cultureel erfgoed om het in zijn verschillende gedaanten aan een zo divers mogelijk publiek voor te stellen en worden hierin ondersteund door de Erfgoedcel Waasland.

Operationele doelstelling 4.1 De communicatie over het aanbod m.b.t. het cultureel erfgoed in het Waasland wordt verder versterkt door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- De Erfgoedcel Waasland werkte in 2019 actief mee in het **redactiecomité** van Interwaas dat voor de afstemming en samenwerking rond communicatie instond.
- De Erfgoedcel Waasland maakte in 2015 een **communicatieplan**, inclusief een **sociale mediaplan**, op. In 2019 werd dit communicatieplan verder geïmplementeerd.
- De **communicatie-instrumenten van de Erfgoedcel Waasland** (o.a. website, nieuwsbrief...) en de verschillende cultureel-erfgoedorganisaties werden verder ingezet voor de communicatie over cultureel erfgoed en het cultureel-erfgoedaanbod in het Waasland.
- De Erfgoedcel Waasland had een **uitgebreide perswerking** (radio, televisie, kranten en tijdschriften) en zette dit netwerk ook in ter ondersteuning van de communicatie van de cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland.
- **www.erfgoedcelwaasland.be:**
 - De website www.erfgoedcelwaasland.be werd verder uitgebreid met nieuwe content.
- **Nieuwsbrief:**
 - In 2019 werkten we samen met Erfpunt aan **één gezamenlijke** nieuwsbrief waar het erfgoednieuws van het Waasland gebundeld werd. Deze nieuwsbrief werd zes keer verstuurd naar circa 1500 e-mailadressen.
- **Sociale media:**
 - De Erfgoedcel Waasland zette in 2019 actief verder in op sociale media en betreft de Wase erfgoedsector hier nauw bij. Op 31 december 2019 had de facebookpagina van de erfgoedcel 1.317 volgers. In 2019 maakte de Erfgoedcel Waasland ook een Instagram-pagina aan.
- **Erfgoedbank Waasland:**
 - Hoewel de Erfgoedbank Waasland een belangrijke erfgoedambassadeur is voor het Wase erfgoed, werd ze vanaf 1 mei 2018 offline gehaald wegens onderhoudswerken. Deze onderhoudswerken hielden een update van de databank in en een verhuis van alle gegevens naar een andere server.
 - In 2019 werd ook verder gewerkt aan een nieuwe portaalwebsite voor www.waaserfgoed.be, die op 6/12/2019 werd gelanceerd.

- Er werden nog steeds aanvragen ingediend voor hergebruik van beeldmateriaal dat in de Erfgoedbank Waasland is opgeslagen: in 2019 ontving de Erfgoedcel Waasland 29 aanvragen, samen goed voor totaal werden 156 beelden die werden aangeleverd aan erfgoedorganisaties, onderzoekers en particulieren.
- **Samenwerking met bibliotheeksector:**
 - Het **aanbod** van de cultureel-erfgoedactoren en van de Erfgoedcel Waasland werd i.s.m. BiblioWaas en de verschillende bibliotheken in het Waasland beter bekend gemaakt bij het publiek.
 - In 2019 werkte vrijwilliger Marieke De Witte aan de opmaak van voorleesfiches voor voorleesvrijwilligers. Deze fiches kunnen de vrijwilligers gebruiken bij hun voorleesactiviteiten.
 - De heemkundige kringen en andere cultureel-erfgoedverenigingen werden aangezet tot samenwerking met de lokale bibliotheken en **Ovinob** teneinde de handbibliotheken te ontsluiten via www.ovinob.be voor het grote publiek.
- **Erfgoeddagbrochure:**
 - De Erfgoedcel Waasland maakte ook in 2019 een **regionale programmabrochure**. Wegens besparingen werd echter in 2015 voor het eerst via een alternatief gewerkt, waardoor de Wase activiteiten ter gelegenheid van Erfgoeddag toch regionaal op papier bekend kunnen worden gemaakt. De Intermediagroep Adrem nv zorgde ook in 2019 kosteloos voor de uitgave van een A5 magazine met dezelfde oplage als voorheen.
 - Jaarlijks **verspreidden** de gemeentebesturen en de organisaties, die aan de Erfgoeddag deelnemen, de Wase Erfgoeddagactiviteiten ook via hun eigen infokanalen. De Erfgoedcel Waasland maakte in 2019 de activiteiten nog eens extra bekend d.m.v. haar eigen digitale kanalen.

Operationele doelstelling 4.2 De actieve participatie van verschillende soorten doelgroepen aan de verschillende publieksactiviteiten rond cultureel-erfgoed wordt gestimuleerd door de cultureel-erfgoedorganisaties en de Erfgoedcel Waasland.

- **Erfgoeddag:**
 - 32 (cultureel-erfgoed)organisaties **namen deel** aan Erfgoeddag 2019.
 - De gemeentelijke diensten cultuur en de Erfgoedcel Waasland **begeleidden** de deelnemers aan Erfgoeddag teneinde een interessante publieksgerichte activiteit te organiseren.
 - In 2019 zette de Erfgoedcel Waasland samen met de lokale coördinatoren en organisatoren, en Hogeschool Odisee een regionaal initiatief op, waarbij Erfgoeddag-bezoekers stempels konden verzamelen op de Erfgoeddag-locaties. Een volle stempelkaart leverde een doosje ambachtelijke pralines op.
- In 2019 werd i.s.m. Erfpunt voor de eerste keer de **Wase Erfgoedprijs** uitgereikt op 30/11/2019 aan de Heemkundige Kring Wissekerke uit Kruibeke. Doel van de prijs is het Wase erfgoed(veld) in de verf zetten voor het brede publiek.

- Het **netwerk** werd mee ingezet teneinde een actievere publieksparticipatie aan cultureel-erfgoed aanbod te bekomen.
- **Samenwerking met andere sectoren:**
 - De Erfgoedcel Waasland werkte mee aan acties rond lokaal cultureel erfgoed van verschillende bevolkingsgroepen. Deze konden op touw gezet zijn door gemeentelijke diensten buurtwerk, welzijn, integratie... maar ook door organisaties als de koepelvereniging Odice, het Oost-Vlaams diversiteitscentrum. Zo werkte de Erfgoedcel Waasland sinds april 2014 samen met Odice: zij stonden in voor de coördinatie van het project 'Ontbijt met een verhaal' in Lokeren. Het doel van dit project was om ontmoeting tussen mensen van verschillende culturen te bevorderen aan de hand van de hiervoor gekozen kapstok "erfgoed", m.a.w. het aan elkaar doorgeven van en vertellen over tradities en erfgoed uit de eigen cultuur.

Operationele doelstelling 4.3 De cultureel-erfgoedorganisaties in het Waasland blijven hun interessant educatief aanbod aanbieden aan het onderwijs. De Erfgoedcel Waasland stimuleert deze samenwerking met het onderwijs verder en zet zo mee in op cultureel-erfgoededucatie.

- De Erfgoedcel Waasland zette haar jarenlange samenwerking met de lerarenopleiding van de Hogeschool **Odisee** (vroegere KAHOSL) verder i.s.m. verschillende cultureel-erfgoedorganisaties. Odisee bood aan haar studenten binnen de opleiding lerarenopleiding secundair onderwijs (eerstejaars studenten) een vak "Project kunstvakken" (PKV) aan. Om het aanbod naar de leerlingen inzake observatie- en doestages met cultureel erfgoed in te vullen, werkte Odisee samen met de Erfgoedcel Waasland en met erfgoedpartners in het Waasland. In 2019 werkten de studenten mee aan het regionaal initiatief voor de Wase Erfgoeddag en de viering van de 75ste verjaardag van de eerste editie van het weekblad Het vrije Waasland (24/09/2019).
- De Erfgoedcel Waasland coördineerde het project **Erfgoed speurders**. Jaarlijks krijgt maximum 1 school de kans om in dit project te stappen. Het project houdt in dat leerlingen van de 3de graad van een lagere school, in samenwerking met hun leerkrachten, ouders en lokale erfgoedorganisaties, op zoek gaan naar de geschiedenis van de eigen school. De ingezamelde foto's worden op de Erfgoedbank Waasland geplaatst én door de leerlingen beschreven. Het eindresultaat werd steeds gemaakt, zowel door de school als het erfgoedveld. Voor het schooljaar 2017-2018 en 2018-2019 waren er geen deelnemende scholen. In 2019 werd dit project geëvalueerd.
- De Erfgoedcel Waasland stapte in 2019 mee in het pilootproject **Buurten met Erfgoed** dat i.s.m. de stad Lokeren, TA Lokeren en FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw werd opgezet. Binnen dit project worden secundaire scholen en lokale erfgoedpartners in beweging gezet rond een (g)-lokale uitdaging. Vanuit verschillende invalshoeken onderzoeken zij hoe deze uitdagingen evolueerden vanuit het verleden tot op heden.

Strategische doelstelling 5. Interwaas ondersteunt financieel, in aanvulling van de gemeentelijke ondersteuning, initiatieven rond de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed financieel.

Operationele doelstelling 5.1 Interwaas kent projectsubsidies toe aan cultureel-erfgoedprojecten op basis van een projectsubsidiereglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidde** organisaties en particulieren, die een cultureel-erfgoedproject op poten zetten, bij hun aanvraag voor een projectsubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseerde** de aanvraagdossiers in het kader van het Projectsubsidiereglement (sinds 2009).
- Het Directiecomité (vanaf maart 2019 Raad van Bestuur genoemd) van Interwaas **kende subsidies toe** aan cultureel-erfgoedprojecten. In 2019 werden 14 aanvragen ingediend voor in totaal 11.850 euro.

Naam aanvrager	Titel	Subsidie
vzw De Klomp, De Klinge	Opleiding versieringstechnieken en opstart cursus klompenmaker	€ 1000
Zangkoor Sint-Cecilia, De Klinge	Klingse cd	€ 700
OKAN, Sint-Niklaas	Dierenverhalen	€ 900
vzw Op Stoapel, Temse	Scheepsbouw in Temse, een terugblik	€ 1100
Heemkring d'Euzie, Stekene	1944/2019. De bevrijding van Stekene 75 jaar terug in de tijd	€ 750
Bibliotheca Wasiana, Sint-Niklaas	Kapellen en kapelletjes in Lokeren, Waasmunster en Sint-Gillis-Waas	€ 800
JOC Troelant, Sinaai	Troelant Museum	€ 800
vzw Koveken, Lokeren	Stripverhaal Kovekensmoord	€ 800
De raaklijn vzw, Belsele	Het steenwerk en de muntschat van Belsele	€ 850
Kruisgilde, Eksaarde	700 jaar Kruisvinding in Eksaarde	€ 550
Instituut voor Vlaamse Volkskunst, Stekene	Van Schilderij tot Kledij	€ 600
Culturele Raad, Lokeren	Blijven hangen	€ 850

Heemkring 't Sireentje, Waasmunster	Waasmunster tijdens WOII	€ 1150
Erik Bielen en Andy Nimmegeers, Lokeren	Enrico Fiammingo/Hendrick De Somer	€ 1000
TOTAAL	14 projecten	€ 11.850

Operationele doelstelling 5.2 Interwaas kent subsidies toe aan éénmalige cultureel-erfgoedpublicaties op basis van een subsidiereglement.

- De Erfgoedcel Waasland **begeleidde** organisaties en particulieren, die een éénmalige cultureel-erfgoedpublicatie schrijven, bij hun aanvraag voor een publicatiesubsidie bij Interwaas.
- De stuurgroep **adviseerde** de aanvraagdossiers in het kader van Publicatiesubsidiereglement (sinds 2011).
- Het Directiecomité (vanaf maart 2019 Raad van Bestuur genoemd) van Interwaas **kende subsidies toe** aan cultureel-erfgoedpublicaties. In 2019 werd 8.900 euro toegekend aan 9 publicaties.

Naam aanvrager	Titel	Subsidie
De Beverse Klok, Beveren	Kunstmo(nu)menten of Verborgene schatten, op zoek naar kunst en kunstenaars in Beveren	€ 700
vzw Op Stoapel, Temse	Made in Belgium, by Boelwerf	€ 1400
KSA Sint Donaat, Waasmunster	KSA Waasmunster 75	€ 700
Comité H	Tram H 1904-1959	€ 1050
Gemeente Kruikeke, Kevin Poschet	De getijdenmolen van Rupelmonde	€ 1050
Stad Lokeren	Gabriël Verschraegen, leven en werk	€ 1000
VOS, Sint-Niklaas	Een eeuw VOS-activiteiten Sint-Niklaas in Waas	€ 850
Heemkring De Souvereinen, Lokeren	50 jaar Heemkring De Souvereinen	€ 800
vzw De Klomp, De Klinge	Gustaaf De Loo, van de Vuelta naar de maan	€ 1350
TOTAAL	9 publicaties	€ 8.900

Operationele doelstelling 5.3 Interwaas kent jaarlijks een toelage toe aan periodieke cultureel-erfgoedpublicaties.

- Interwaas betoelaagt sinds 2009-2010 nominatim een tiental periodieke cultureel-erfgoedpublicaties. Deze vorm van ondersteuning zorgt voor een essentieel financieel steuntje in de rug voor de bredere ontsluiting van historisch onderzoek, verricht door lokale cultureel-erfgoedzorgers, en lokaal cultureel-erfgoed. In 2019 kregen 14 cultureel-erfgoedorganisaties **een nominatieve toelage** ontvangen voor hun tijdschrift:
 - Beheerraad Gemeentemuseum Temse
 - Heemkundige Kring Braem (Elversele)
 - Heemkundige Kring De Kluize (Sint-Gillis-Waas)
 - Heemkundige Kring Den Dissel (Sinaai)
 - Heemkundige Kring d'Euzie (Stekene)
 - Heemkundige Kring De Souvereinen (Lokeren)
 - Heemkundige Kring Ercus Moerbeke
 - Heemkundige Kring Nieuwkerken 200/700 (Nieuwkerken)
 - Heemkundige Kring Wissekerke (Kruibeke)
 - Heemkundige Kring Zwijndrecht en Burcht
 - Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren (Beveren)
 - Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas
 - Sint-Nicolaasgenootschap Vlaanderen
 - Reynaertgenootschap vzw

Operationele doelstelling 5.4 Interwaas deelt private collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties met een kwaliteitslabel met een lokale relevantie lokaal in en ondersteunt hen.

- In 2019 was er **geen aanvraag** van een collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie bij Vlaanderen, dus hoeft Interwaas geen reglement op te stellen. Het vervolg van de procedure werd dan ook niet doorlopen in 2019.

Operationele doelstelling 5.5 Interwaas ondersteunt financieel musea en culturele archiefinstellingen met een kwaliteitslabel onder de bevoegdheid van een lokaal bestuur.

- In 2019 ondersteunde de Erfgoedcel Waasland het Stadsmuseum Lokeren financieel.

Strategische doelstelling 6. Interwaas ruggensteunt verder de efficiënte en krachtvolle Erfgoedcel Waasland ter ondersteuning van de cultureel-erfgoedgemeenschappen in het Waasland en daarbuiten.

Operationele doelstelling 6.1 Interwaas voert een degelijk, transparant en gedragen beleid in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- **Beslissingsstructuur:**
 - **Werkgroepen** met representatieve leden gaven mee vorm aan projecten.
 - De **stuurgroep** kwam 10 keer samen en de samenstelling (politici, ambtenaren en deskundigen) van de stuurgroep blijft in evenwicht. De stuurgroep vergaderde op 30/01, 19/02, 12/03, 2/04, 21/05, 11/06, 5/09, 26/09, 17/10 en 28/11/2019.
- Op voorstel van of na advies van de stuurgroep werden de beslissingen formeel genomen door het **Directiecomité** van Interwaas (vanaf maart 2019 Raad van Bestuur genoemd) dat maandelijks bijeenkomt en bestaat uit vertegenwoordigers van de 10 gemeentebesturen; en een **Algemene Vergadering** van Interwaas, die 2 maal per jaar samen komt en bestaat uit vertegenwoordigers van de 10 gemeentebesturen en deskundigen.
- De coördinator van de Erfgoedcel Waasland maakte de **bestuursdocumenten** op in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas, nl. het jaarverslag 2018 (in maart 2019) en de begroting met toelichting 2020 (in november 2019).
- De Erfgoedcel Waasland zocht waar nodig naar **bijkomende financiële middelen** voor de financiering van specifieke projecten (bv. via crowdfunding, sponsoring, Europese middelen, publiek-private samenwerking...). Zo werd de regionale programmabrochure voor Erfgoeddag opnieuw gesponsord door Adrem.

Project	Alternatieve financiering	
	Bedrag in euro	Bron
Erfgoeddag – regionale programmabrochure	9.100	Adrem
Totaal	9.100 euro	

- Het brede netwerk van cultureel-erfgoedactoren kon steeds optreden als **vertegenwoordiger** voor het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.
- De Erfgoedcel Waasland streefde naar het steeds versterken van de **interne kwaliteitszorg** van haar werking (bv. op het vlak van competentiebeleid, verder uittekenen van bepaalde processen).
- In 2019 werd gestart met een beleidsplanningstraject om de aanvraag voor het CE-convenant 2021-2026 voor te bereiden.

Operationele doelstelling 6.2 Interwaas voert een stevig en transparant zakelijk beheer in het kader van het Cultureel-Erfgoedconvenant Land van Waas.

- De Erfgoedcel Waasland voerde een **degelijke administratie**: bv. adressenbestand met erfgoedzorgers en publiek, distributie, klassement, correspondentie, praktische organisatie, uitlening (bv. toestellen Mondelinge Geschiedenis, fototentoonstelling Wase Reuzen, lessuggesties...), opvolging boekhouding, archief- en documentatiebeheer, bestelbonnen...
- **Interne organisatie**:
 - De Erfgoedcel Waasland verzamelde in de loop der jaren een groot aantal **documentaire foto's** over het Land van Waas en foto's die de erfgoedprojecten illustreren. Deze foto's werden op een gestructureerde manier bijgehouden op de centrale server.
 - Interwaas maakte werk van **informatieveiligheid en een e-policy**.
 - Interwaas werkte voor de catering samen met **Den Azalee**, die door de ontwikkeling van sociale tewerkstellingsprojecten mensen tewerkstelt, die geen of weinig kans maken op de gewone arbeidsmarkt.

Operationele doelstelling 6.3 Erfgoedcel Waasland kenmerkt zich door een professioneel, mens- en competentiegericht personeelsbeleid en wordt hierin ondersteund door Interwaas.

- **Personeel**:
 - Het team van de **Erfgoedcel Waasland** met een coördinator en twee erfgoedconsulenten bleef behouden. Het team van de Erfgoedcel Waasland bestond in 2019 uit Laura Staut, Cindy Van Handenhove en Niko Van Kemseke. Op 1/01/2019 zag de personeelsbezetting van de Erfgoedcel Waasland er als volgt uit:

Naam	Functie	Aantal VTE	Betalingsniveau
Laura Staut	Coördinator	1 VTE	A
Cindy Van Handenhove	Erfgoedconsulent	0,8 VTE	B
Niko Van Kemseke	Erfgoedconsulent	1 VTE	B
Totaal	2,8 VTE		

- Het team van de Erfgoedcel Waasland werd - waar nodig - aangevuld met **vrijwilligers** voor de interne werking, de Erfgoedbank Waasland en/of projectwerking. Marieke De Witte (vanaf 2018) en Ilse Vanschaverbeeck (vanaf 31/07/2019) versterkten het team van de erfgoedcel een halve dag per week.
- Interwaas ondersteunde de werking van de Erfgoedcel Waasland structureel door de inschakeling van een aantal personeelsleden van **Interwaas** nl. de (adjunct-)directeur, de communicatieverantwoordelijke, de boekhoudster en de poetsvrouw.

- De **deskundigheid van de medewerkers** van de Erfgoedcel Waasland verhoogde stelselmatig o.a. de specifieke verdeling van expertises, samenwerking en vorming.
- **Interne organisatie:**
 - Interwaas werkte in 2019 verder aan een traject om zichzelf als organisatie te evalueren en herorganiseren.
 - De Erfgoedcel Waasland hield driewekelijks een **teamoverleg** teneinde meer afstemming en uitwisseling te bekomen.